

Journal of Urban Environmental Policy
Vol 1, No 2, Summer 2021
ISSN: 2783-3496
<http://juep.iaushiraz.ac.ir/>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.2.4.4

Policy-making of Promotion the Local Management Status in Informal Settlements

Research Paper

Nima Bayramzadeh¹: M.A in Urban planning, Young Researchers and Elite Club, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran.

Amin Shahsavari: M.Sc in Geography and Urban Planning - Urban Spatial Planning, Kharazmi University, Tehran, Iran.

Morteza Baghban Novini: M.Sc in Geography and Urban Planning - Urban Betterment and Renovation, Payam Noor University, Hashrood Center, Hashrood, Iran.

Received: 2021/09/11 **PP:** 51- 66 **Accepted:** 2021/10/15

Abstract

The main purpose of this study is policy-making of promotion the local management status in informal settlements with community-based approach. The method of the present research is descriptive-analytical and the method of data collection and information is survey. Two library and field methods have been used in order to study and formulate theoretical foundations related to the research topic. The SWOT model has also been used to analyze the data. Whereas the mechanism of the council's internal relations must move from "secretary-centered" to "council-centered"; The council and the municipality should have an efficient and transparent model, maintaining the independence of the supervisory body (council and council) from the executive body (municipality) in the type of neighborhood administration, considering the existence of three sides; The district municipality, the neighborhood house and the council in each neighborhood. Therefore, it seems that the project, due to its goal of empowering neighborhoods, can be effective in empowering and creating a communication channel between government organizations and neighborhoods. The results show that in order to improve the current situation of local management, certain combined strategies should be used, which are: Low-top planning with a combination of collective votes, Existence of a valid database in line with the requirements for neighborhood management, Increasing the participation of neighborhood residents with awareness in the field of neighborhood management and housing, Legal and constructive interaction of the urban management complex with the citizens and residents of the neighborhood.

Citation: Nima Bayramzadeh, Amin Shahsavari, Morteza Baghban Novini (2021): **Policy-making of Promotion the Local Management Status in Informal Settlements**, Journal of Urban Environmental Policy, Vol 1, No 2, Shiraz, PP 51-66.

Keywords: Neighborhood Management, Assistant Council, Informal Settlements, Community-Based Approach.

¹. Corresponding author: Nima.Bayramzadeh, Nima.Bayramzadeh@yahoo.com, Tell: +989371020254

Extended Abstract

Introduction:

In recent decades, with dramatic changes in the spatial structure of urban neighborhoods, their political, social and economic role has diminished and deficiencies such as environmental pollution, unemployment, poverty, marginalization, housing, socio-psychological and cultural damage, especially the loss of material and spiritual capital. In today's local society, citizen participation in the management of urban affairs has decreased and the level of local community participation in the design of urban neighborhoods has decreased, which has made the urban management system inefficient and so, it requires structural reform and maximum use of partnership management. The main purpose of local community development is to help the local community to build capacity and participation of residents for development, to solve economic, social, environmental and cultural problems and on the other hand, the purpose of local community planning is to improve the effectiveness of public services to meet people's needs. Local communities and improving the quality of life for all. In this regard, a people's aid-council was established with the aim of facilitating local problem-solving mechanisms with a participatory approach. Aid-Councilors at the neighborhood level through direct communication with local residents and through non-governmental organizations should identify the needs, shortcomings and limitations of the neighborhood, and since aid-councilors do not have executive guarantees, problems should be solved by interacting with executive bodies. Informal settlements are one of the main challenges of urban management and knowing the patterns in these settlements will help to manage this type of housing. Empowerment of local communities is a new approach to solving the problem of urban poverty, which no longer considers building engineering and injection of mere financial resources as the solution, but social engineering with the support and facilitation of the public sector and local and non-governmental organizations and active participation. The main purpose of this study is to present a proposed strategy to launch neighborhood management in informal settlements with a community-based approach that has sub-objectives; Assigning local decision-making to the local community, increasing the participation of local people, improving the conditions for effective communication with interventionist organizations, and empowering the mentioned neighborhoods. Given the importance of the issue, it seems that the existence of local management and neighborhood housing in informal settlements is effective in improving the current situation of the neighborhood economically, socially, physically and creating a channel of communication with city managers.

Materials and Methods:

The method of the present research is descriptive-analytical and the method of data collection and information is survey. In order to study and formulate theoretical foundations related to the research topic, both library and field methods have been used. To achieve the objectives of this research will be done in two parts: documentary and field studies. Documentary study technique is based on taking notes from books and written works and will be used to know the opinions of experts in the field of concepts and based on content for theoretical issues related to the field of research. The SWOT model was also used to analyze the data, which ultimately provided strategies to improve neighborhood management. This model, provided fully implemented, will be an appropriate basis for policy-making.

Results and Discussion:

The aid-council has been established in order to carry out the actions of the councils and the neighborhood management in order to carry out the interactions and instructions of the municipality. Also, the goal of both projects is to empower the neighborhoods and follow the bottom-up planning. Differences in the degree of solidarity and belonging of citizens to the place of residence as well as the diversity of socio-cultural context in traditional and modern societies should be considered more in participatory planning. Given that aid-councils and local management as a model of participatory management of cities, to facilitate citizen participation at lower levels, especially neighborhoods, should be paid attention in the stages of establishment and how to determine its members to issues such as socio-cultural context and citizenship and the internal structure of the neighborhood in every city. After finding

the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the current management of the neighborhood, an evaluation matrix of external and internal factors of strengths, weaknesses, opportunities has been formed in order to obtain their weighted points. The obtained combined strategies from offensive, change direction, diversity and defensive strategies are as follows:

1. Availability of physical site for neighborhood management and equipped with a valid database;
2. Optimal interaction between neighborhood management and neighborhood residents with a trust building approach;
3. Ability to use ICT for standard monitoring and regular reporting;
4. Decentralized neighborhood management system and organic service process.

Conclusions:

The need for citizen participation to improve the physical and socio-economic situation of urban neighborhoods is tangible and sensible. One of the strengths of settlements is the existence of social capital, regardless of its degree, so that the sustainable local management can be formed by valuing the connecting social capital and seeking participation. On the other hand, production in a city requires resources, interest and actors. In a situation of economic-financial deficit, even revenues with specific purposes (limited funds) as well as other revenues are increasingly important in the relevant budgets for efficiency and effectiveness in the management of informal settlements. It should be noted that the physical structure of the neighborhood reflects its strengths and weaknesses and issues. According to the research of this work, informal settlements generally have heterogeneity and conflict in their socio-cultural and physical contexts, and therefore, the issue of unsociability and lack of interaction among residents is rippling and this, makes the management of such residential areas doubly difficult, in other words, special bed and tools are needed for the dynamic presence of residents in the local community and to establish constructive interaction. Whereas the mechanism of the aid-council's internal relations must move from "secretary-centered" to "aid-councilor-centered"; and the council and the municipality should be in an efficient, transparent, clean model and maintaining the independence of the supervisory body (council and aid-council) from the executive body (municipality) in the type of neighborhood administration, considering the existence of three sides; District municipalities, neighborhood halls and aid-councils in each neighborhood, therefore, it seems that the plan, due to the purpose of empowering neighborhoods, can be effective in empowering and creating a communication channel between government agencies and neighborhoods.

فصلنامه سیاست‌گذاری محیط‌شهری

سال ۱، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰

شاپا چاپی: ۳۴۹۶-۲۷۸۳

<http://juep.iaushiraz.ac.ir>

DOR: 20.1001.1.27833496.1400.1.2.4.4

سیاست‌گذاری بهبود وضعیت مدیریت محله در سکونتگاه‌های غیررسمی

مقاله پژوهشی

نیما بایرام‌زاده^۱: کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی شهری، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.
امین شهسوار: کارشناسی‌ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری - آمایش شهری، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
مرتضی باغبان‌نوبنی: کارشناسی‌ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری - بهسازی و نوسازی شهری، دانشگاه پیام‌نور، مرکز هشتگرد، هشتگرد، ایران.

دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۲۰ صص ۶۶-۵۱ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۲۳

چکیده

هدف اصلی این پژوهش سیاست‌گذاری بهبود وضعیت مدیریت محلی با رویکرد اجتماع‌محور در سکونتگاه‌های غیررسمی با رویکرد اجتماع‌محور می‌باشد. روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی و روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات به‌صورت پیمایشی می‌باشد. به‌منظور بررسی و تدوین مبانی نظری مرتبط با موضوع تحقیق، از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. برای تحلیل داده‌ها از مدل SWOT و QSPM استفاده شده است. از آنجا که سازوکار مناسبات درونی شورایاری باید از «دبیرمحوری» به سمت «شورایارمحوری» حرکت کند؛ شورا و شهرداری باید به یک مدل کارآمد و شفاف، با حفظ استقلال نهاد نظارتی (شورا و شورایاری) از نهاد اجرایی (شهرداری) در نوع اداره محله، با توجه به وجود سه ضلع؛ شهرداری منطقه، سرای محله و شورایاری در هر محله، برسند. از این‌رو، به نظر می‌رسد طرح مذکور به دلیل داشتن هدف توانمندسازی محله‌ها، بتواند در راستای توانمندسازی و ایجاد کانال ارتباطی میان سازمان‌های دولتی و محله‌ها تأثیرگذار باشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در راستای بهبود وضعیت فعلی مدیریت محلی باید راهبردهای ترکیبی معین استفاده گردند که به ترتیب عبارتند از: برنامه‌ریزی پایین - بالا با ترکیب آرای جمعی، وجود پایگاه معتبر داده در راستای الزام برای مدیریت محله، افزایش مشارکت ساکنان محله با آگاه‌سازی در حوزه مدیریت و سرای محله‌ای.

استناد: بایرام‌زاده، نیما، شهسوار، امین، باغبان‌نوبنی، مرتضی (۱۴۰۰): **سیاست‌گذاری بهبود وضعیت مدیریت محله در سکونتگاه‌های غیررسمی**، فصلنامه سیاست‌گذاری محیط‌شهری، سال ۱، شماره ۲، شیراز، صص ۶۶-۵۱.

واژه‌های کلیدی: مدیریت محله، شورایاری، سکونتگاه‌های غیررسمی، رویکرد اجتماع‌محور.

^۱ نویسنده مسئول: نیما بایرام‌زاده، nima.bayramzadeh@yahoo.com، ۰۹۳۷۱۰۲۰۲۵۴

مقدمه:

شهرها و شهرک‌ها، مکان زندگی جمعیت رو به رشد شهروندان جهان هستند، آن‌ها عملکردهای فرهنگی و احساسی را به اندازه عملکرد فیزیکی تأمین می‌کنند و غالباً از هویت و کیفیت مکانی خوبی برخوردارند. رقابت بر سر منابع و قطعی کردن ثروت، معمولاً نابرابری‌ها و تبعیضات بین مردم مختلف و مکان‌های مختلف را ایجاد می‌کند (Chapman, 2015: 121). به طوری که در دهه‌های اخیر، ساختار فضایی محلات شهری از نقش‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی آن‌ها کاسته و باعث بروز نارسایی‌هایی همچون بیکاری، فقر، حاشیه‌نشینی، آسیب‌های اجتماعی، آلودگی‌های زیست‌محیطی و به‌ویژه اتلاف سرمایه‌های مادی و معنوی در محلات شهری شده است (Tavakolinia & Ostadi sisi, 2009: 30). از طرفی در جامعه‌ی محلی امروری مشارکت شهروندان در نحوه مدیریت امور شهری کم‌رنگ شده و میزان مشارکت جامعه محلی در نحوه طراحی محله‌ها شهری کاهش پیدا کرده است و این امر باعث ناکارآمد بودن نظام مدیریت شهری شده است که نیازمند اصلاح ساختاری و استفاده حداکثری از شیوه مدیریت مشارکتی می‌باشد (Alaadini & Pourmiri, 2018: 26). این امر نیازمند تشکیل یک‌نهاد گسترده که متشکل از عناصر و اجزای رسمی و غیررسمی مؤثر و ذی‌ربط در ابعاد مختلف اقتصادی، کالبدی و اجتماعی حیات شهری باهدف کنترل، اداره و هدایت توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر است. البته حائز اهمیت است که صاحب‌نظران امور شهری چنین مدیریتی را بدون همکاری و مشارکت ذینفعان اصلی امور (مردم) راه، در اداره شهرها چندان موفق نمی‌بینند (Kazemian et al, 2010: 24). به طوری که امروزه حل مسائل و مشکلات اقتصادی، اجتماعی، محیطی و فرهنگی با کمک به اجتماع محلی و در راستای ظرفیت‌سازی و بهبود شرایط مشارکت ساکنان محله می‌تواند اتفاق بیفتد (Abusamah & Aref, 2019: 86). طی یکی دو دهه‌ی اخیر در سطح جهانی بسیاری از نهادهای دخیل در امر برنامه‌ریزی و حکمروایی شهری، بر ترویج نگرش مشارکتی در جهت برنامه‌ریزی «از پایین به بالا» تأکید داشته و نحوه چاره‌اندیشی و تصمیم‌گیری در خصوص حل مشکلات محلی را بر عهده اجتماعات محله‌ای یا محله‌ها شهری پایه‌گذاری نموده‌اند (Rezaei & Negin Taji, 2015: 70). این موضوع نیازمند توجه به برنامه‌ریزی اجتماع محلی می‌باشد که هدف آن بهبود اثربخشی خدمات عمومی در برآوردن نیازهای مردم، حمایت از توسعه اجتماعات محلی و بهبود کیفیت زندگی برای همه است (Ghanad, 2019: 215). که شامل برقراری ارتباط و تعامل با مردم و اجتماعات محلی است که مستلزم حضور تمام سازمان‌های خدمات عمومی به همکاری در توسعه است (Wates, 2018: 6).

در این راستا و در جهت بهبود رویکرد مشارکتی و با هدف تسهیل سازوکارهای حل مشکلات محلی در محله‌ها، شورایی مردمی تشکیل شد. این شوراییاران در سطح محلات با کمک سازمان‌های مردم‌نهاد و ارتباط مستقیم با ساکنان محله، باید نیازمندی‌ها، کمبودها و مسائل اصلی محلات را شناسایی نمایند و از آنجاکه شوراییاری‌ها ضمانت اجرایی ندارد، مسائل اصلی محله باید با تعامل و مشارکت دستگاه‌های اجرایی و حکومتی حل نمایند (Ahmadnia & Kamel Ghalibaf, 2017: 146). چند دهه‌ای از فعالیت شوراییاری‌ها و مدیریت محله در محله‌های ایران می‌گذرد و از طرفی به دنبال شهرنشینی شتابان معاصر در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، سکونتگاه‌های غیررسمی به‌مثابه‌ی جلوه‌ای کالبدی از فقر شهری در درون یا پیرامون شهرها شکل گرفتند (Irandoost, 2010: 60). این سکونتگاه‌ها یکی از چالش‌های اساسی مدیریت شهری هستند و شناخت الگوهای موجود در این سکونتگاه‌ها کمک شایانی به مدیریت این نوع شیوه سکونتی می‌نماید (Veisi, 2017: 207). به طوری که در دنیا از هر ۶ نفر یک نفر در سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کند و در صورتی که این روند پیدا کند و دولت‌ها برنامه‌ای برای این موضوع نداشته باشند، تا سال ۲۰۳۰، حدود ۲ میلیارد نفر از جمعیت شهرنشین دنیا در این‌گونه سکونتگاه‌ها زندگی خواهند کرد (Barzegar et al, 2019: 142). در این راستا توانمندسازی اجتماعات محلی یکی از روش‌های نوین برای حل مسئله‌ی فقر شهری می‌باشد به طوری که دیگر مهندسی ساختمان و تزریق منابع مالی راهگشای امور نمی‌باشد، بلکه مهندسی اجتماعی با حمایت و تسهیل بخش عمومی و سازمان‌های غیردولتی و محلی و مشارکت فعال مردم در راستای توانمندسازی اجتماعات محلی قدم برمی‌دارد (Irandoost, 2010: 64). هدف اصلی این پژوهش سیاست‌گذاری بهبود وضعیت مدیریت محلی با رویکرد اجتماع‌محور در سکونتگاه‌های غیررسمی با رویکرد اجتماع‌محور می‌باشد که دارای اهداف فرعی؛ واگذاری تصمیم‌گیری‌های محلی به جامعه محلی، افزایش مشارکت مردم، بهبود شرایط ارتباط مؤثر با سازمان‌های مداخله‌گر و توانمندسازی محله‌های مذکور می‌باشد. با توجه به اهمیت موضوع، به نظر می‌رسد وجود مدیریت محلی و سرای محله در سکونتگاه‌های غیررسمی در بهبود وضعیت فعلی محله به لحاظ اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و ایجاد کانال ارتباطی با مدیران شهری مثرم ثمر باشد.

مبانی نظری:

سکونتگاه‌های غیررسمی، فرم ناپایدار از اسکان گروه‌های کم‌درآمد در نواحی دارای رشد پراکنده و فاقد مجوزهای مربوط بوده و بدین لحاظ، از استانداردهای زندگی سالم برخوردار نیستند و ناهماهنگی‌های مختلف اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی، محیطی، کالبدی، محیطی و

غیره در آنها موج می‌زند (Chakraborty et al, 2015: 75). نحوه برخورد با این سکونتگاه در زمان‌های مختلف متفاوت بوده که به طور خلاصه در جدول شماره ۱ نشان داده شده است:

جدول ۱- دیدگاه‌های مختلف، نگرش، دوره‌های زمانی و نحوه برخورد با اسکان غیررسمی

دیدگاه	نگرش	دوره	نحوه برخورد	ماخذ
لیبرالیسم	مسئله‌ای گذرا	تا دهه ۱۹۶۰	نادیده گرفتن	نقدی، ۱۳۸۶
محافظه کار	غده‌ای چرکین	۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰	تخلیه و تخریب	نقدی، ۱۳۸۶
رادیکال	ریشه در نظام نابرابری سرمایه‌داری	۱۹۷۰ تا ۱۹۸۰	خودیاری	شاه‌حسینی، ۱۳۸۴
نئولیبرالیسم	رویکرد قانونی و بوروکراتیک	۱۹۵۰ تا ۱۹۸۰	مسکن عمومی	شاه‌حسینی، ۱۳۸۴
اسکار لوئیس	فرهنگ فقر	۱۹۸۰ تا ۱۹۹۰	بهبودی	Wade, 2018
چارلز أبرام	تغییر در نگرش نهادهای بین‌المللی	۱۹۹۰ تا کنون	توانمندسازی	Mahony, 2017

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

از طرفی در گذشته محله‌های ایران دارای نوعی نظام اداری سیاسی بوده‌اند که تأمین امنیت، رسیدگی به مسائل حقوقی و اقتصادی تا حد زیادی توسط خود ساکنین و ریش‌سفیدان محله‌ها انجام می‌شده است و به‌گونه‌ای در اداره شهر خود، مردم مشارکت داشتند ولیکن امروزه مدیریت شهری به‌عنوان نظام حاکم، بخش عمده‌ای از اداره شهرها را در دست گرفته و جایی برای مشارکت مردم باقی نمانده است (Mousa Kazemi & Almasi, 2019: 186). در جهان پیچیده قرن بیست‌ویک، دگرگونی‌های بسیاری در شیوه‌های زندگی در شهرها و به‌تبع آن مدیریت در شهرها رخ داده است. نقش و اهمیت شهرها و لزوم مدیریت صحیح آن‌ها، استفاده از رویکردهای جدید را در راستای دستیابی به کیفیت زندگی در شهر و فضاهای شهری ضروری ساخته است. بنابراین عوامل متعددی باعث شده است که نگرش‌های سنتی و بوروکراتیک و تصمیم‌گیری‌های بالا به پایین، جای خود را به درک جدیدی از شیوه‌های مدیریت شهری بدهد. از نقطه نظر مدیریت شهری، صف‌بندی و توزیع قدرت سیاسی حکومت بین سطوح ملی، منطقه‌ای و محلی مطرح است؛ به عبارتی حکومت برای دستیابی به اهداف مورد نظر و اداره امور جامعه نیازمند ایجاد سطوح مدیریتی در سطح دولت است (Noorian & Mozafaripour, 2013: 49).

امروزه مدیریت محله‌ای، مدیریت منابع و مسائل جاری محله از طریق مشارکت مردمی و داوطلبانه می‌باشد (Pourahmad et al, 2018). و هدف اصلی آن، مشارکت مردم می‌باشد به‌طوری‌که شعار و آرمان این برنامه‌ریزی، «برنامه‌ریزی به‌وسیله مردم نه صرفاً برای مردم» می‌باشد (Hajipour, 2006: 41). موضوع اجتماع‌محوری، بیانگر تعاملاتی است که می‌توانند در شکل‌گیری روحیه شهروندی نقش فراوانی داشته باشند. از این منظر، همان‌طور که آبراهام مازلو نیاز به مسکن و کالبد زندگی و نیاز به تعاملات و رابطه‌های اجتماعی را از جمله نیازهای اجتماعی دانسته است، شکل‌گیری تعاملات اجتماعی و اجتماع‌محوری در سکونتگاه‌های غیررسمی، یکی از دغدغه‌های مدیریتی شهری در راستای توانمندسازی یکپارچه آن‌ها است. یکی از نیازهای اساسی و مشترک انسان‌ها، شکل‌گیری نظام محله‌های مسکونی به‌صورت واحدهای اجتماعی-کالبدی می‌باشد. زیرا از یک سو نیازهای روحی و روانی و از سوی دیگر نیازهای اقتصادی، اجتماعی و امنیتی ایجاد می‌کند که خانوارها در قالب نظام محله‌ای، روابط اجتماعی سالم‌تر، دقیق‌تر و کم‌هزینه‌تری با یکدیگر داشته باشند. زندگی ساکنین محله، گذشته از دارا بودن روابط اجتماعی پویا در یک محدوده جغرافیایی معین، به‌واسطه وجود معیارهای ذهنی مانند احساس سرنوشت، هویت مشترک و تعلق فرهنگی و معیارهای عینی چون قلمروی زیست مشترک و تشریک‌مساعی در جهت بهبود زندگی جمعی و تأمین نیازهای اولیه و اصلی با یکدیگر، درهم‌آمیخته است (Fanni & Sarami, 2013: 36). به نظر می‌رسد برای توسعه محله، دو راه وجود دارد: نخست، تمرکز بر نیازهای محلی، کمبودها و مسائل محله و دوم، شناسایی منابع و ظرفیت‌های موجود در محله به‌منظور بهره‌گیری از آن (Aiello et al, 2019: 268) برنامه‌ریزی محله‌ای به‌عنوان یک مفهوم کلیدی، نتیجه مباحث مطرح شده در زمینه برنامه‌ریزی شهری-محلی و مدیریت شهری-محلی در طول بیش از یک صدسال گذشته است. چارچوب مطلوب و حتی آرمانی برای بهبود مشارکت محلی در فرآیند برنامه‌ریزی محله‌محور با رهیافت مشارکتی و اجتماع‌محوری، معطوف به توسعه مفاهیم طراحی، عناصر تشکیل‌دهنده و توسعه شهری و نقش واحد محله به‌عنوان یک ابزار از سازمان کالبدی و اجتماعی است (Pinnegar, 2012:80). مدیریت محله، فرآیندی است که به‌صورت گسترده اجتماع محلی و سازمان‌های محلی را در کنار هم قرار داده و با شناخت مسائل و نیازهای محلی، سعی در ارتقای خدمات محلی دارد. این فرآیند به‌ویژه در محله‌های محروم، مورد استفاده قرار می‌گیرد (Bailey & Pill, 2016: 29). تجربه نشان داده مدیریت محله‌محور، یکی از بهترین راهکارها برای کاهش مشکلات شهری است، زیرا محله به‌عنوان یک واحد جغرافیایی-تاریخی که هویت نمادین آن براساس مناسبات و روابط اجتماعی و فرهنگی شکل گرفته، مناسب‌ترین و پایدارترین شکل یک سازمان اجتماعی است که

بتواند بهترین راه تصمیم‌گیری و اجرا در اداره امور شهر متجلی سازد. امروزه مدیریت محله‌محور در اداره شهرها، تقویت روابط و مناسبات اجتماعی، بسیار ضرورت دارد (2: Khazayi & Razavian, 2016). این رویکرد، رویکردی است که در آن، جوامع محلی و ارائه‌دهندگان خدمات، با یکدیگر همکاری کرده تا کیفیت زندگی و ارائه تسهیلات را در سطح محلی بهبود بخشند. نیازهای بومی و نقاط قوت هر مکان توسط ساکنین محلی تشخیص داده می‌شود (94: Majedi & Dashtaki, 2017). این امر، هموندان اجتماع را به‌منظور شناسایی مسائل و همکاری برای حل آن‌ها، به چالش می‌کشد (Van Bibber, 2017). از طرفی می‌توان آن را فرایندی قانونی و مورد پذیرش و مدیریت شهری برای کاهش تصدی‌گری، برون‌سپاری، گسترش و نهادینه کردن مشارکت آگاهانه که در آن، فضاها، ابنیه و فعالیت‌های فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی در سطح محله، به مدیریت محله واگذار می‌گردد، دانست (9: Hutchings, 2015).

مدیریت محلی و شورایی‌ها در کشورهای خارجی به گونه‌های متفاوتی در حال اجرا می‌باشند به طوری که مدیریت محله‌محور در کشور بریتانیا سابقه‌ای طویل دارد. مقررات شهرسازی در آن کشور بر این اصل استوار است که چون نحوه برنامه‌ریزی محلی بر نحوه زندگی مردم محله تأثیر بسزایی دارد لذا مردم محلی مجازند که در تمامی مراحل فرآیند برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و رسیدگی به طرح‌های عمرانی مشارکت و همکاری داشته باشند و قبل از هر نوع تصمیم‌گیری باید با مردم محله مشورت‌های لازم صورت گیرد. روش کار کشور بریتانیا را در این خصوص می‌توان در سه جزء تقسیم نمود، ۱. سازمان‌دهی اقتصاد محله‌ها شهری، ۲. بازیابی و تقویت سرمایه‌های اجتماعی و مشارکت همگانی، ۳. سازمان‌دهی و بهبود خدمت‌رسانی (98: Majedi, 2017). یکی دیگر از کشورهای پیش رو در زمینه مدیریت محله محور، فرانسه است که از اقدامات مثبت مدیریت شهری این کشور اجرای طرح زندگی روزمره در شهر مون پلیه است. در راستای این طرح، معاون شهردار در هر محله درخواست‌های ساکنان را می‌شنود و به شورای شهر انعکاس می‌دهد. در مسیر به حقیقت پیوستن این طرح کمیسیون زندگی روزمره در مون پلیه نیز شکل گرفته است (152: Hadi pour, 2010). همچنین از برنامه‌های توسعه اجتماعات محله‌ای در آمریکا می‌توان به طرح اولویت‌بندی بودجه شهرداری سیاتل اشاره نمود در این طرح که با حمایت شورای محله‌ای شهر سیاتل برگزار می‌شود، فرصتی مناسب در جهت شنیدن سخنان و آگاهی از دیدگاه‌های اعضای گروه‌های مختلف اجتماعی فعال در شهر فراهم گردیده است. این امر توانسته است با نظرسنجی از شهروندان درباره نحوه بودجه‌بندی شورای شهر با آرامش خاطر و بر اساس اولویت‌های شهروندان به تنظیم بودجه بپردازد (44: Orbani Dana, 2015). در کشور ایران نیز، پیرو دستورالعمل ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محله‌های شهر تهران، مصوب شورای اسلامی شهر تهران و در راستای بهبود شرایط و افزایش مشارکت اجتماعی مردم محلی در اداره امور محله از طریق به‌کارگیری توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مادی و معنوی آنان و استفاده از پتانسیل‌های محلی، مدیریت محله به‌عنوان یک رکن اجرایی در سطح محله متناسب با رکن مشورتی و نظارتی شورایی ایجاد شده است (186: Mousa Kazemi & Almasi, 2019). در ایران مدیریت محله محور، با عنوان "سرای محلات" آغاز به فعالیت کرده که مهم‌ترین اهداف آن طبق دستورالعمل ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر شامل: افزایش مشارکت مردمی در اداره امور شهر از طریق به‌کارگیری توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مادی و معنوی آنان؛ ایجاد یک رکن اجرایی در سطح محله متناسب با رکن مشورتی و نظارتی شوراهای شورایی‌ها؛ افزایش اعتماد و ارتباط متقابل بین شهرداری و ساکنان محلات؛ تطابق هر چه بیشتر تصمیمات، برنامه‌ها و فعالیت‌های شهرداری با خواسته‌ها و مطالبات اصلی و مهم مردم و تلاش در جهت احیا و برجسته‌سازی هویت و جایگاه محله‌ای و افزایش همکاری مشترک شهروندان و شهرداری در انجام فعالیت‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و رفاهی (12: Zakeri, 2012).

در رابطه با ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی و ایجاد مدیریت محلی پژوهش‌های متنوعی صورت گرفته است. به طوری که موسی کاظمی و الماسی (۱۳۹۸) در مقاله «نقش سراهای محله در تحقق اهداف مدیریت شهری» اشاره کرده‌اند که سراهای محله در محله‌های گوناگون از نظر نوع عملکرد و میزان فعالیت با یکدیگر دارای تفاوت معناداری هستند، همچنین میزان موفقیت این سراهای محله در تحقق اهداف حکمروایی شهری، به دلیل عدم دستیابی به شواهد کافی مور تأیید قرار نگرفت (153: Luke, 2015). محمدی دوست و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش سنجش نقش مدیریت شهری در توانمندسازی سکونتگاه‌های فقیرنشین شهری، محله زینبیه اصفهان را بررسی نموده و نتیجه گرفته‌اند که بین شاخص‌های توانمندسازی که شامل مولفه‌های اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و مدیریتی است، پیوستگی معناداری وجود دارد. همچنین طبق بررسی‌های به‌عمل‌آمده مولفه، مدیریتی حقوقی بیشترین تأثیر و مولفه اقتصادی کمترین تأثیر را بر روی توانمندسازی دارد. به دلیل عدم توجه حکمروایی شهری به مولفه‌های اقتصادی، اجتماعی و مدیریتی و ضعف حکمروایی شهری از برنامه‌ریزی تا تخصیص منابع، میزان جوابگویی به توانمندسازی محله زینبیه به‌صورت ضعیف ارزیابی شده است. پوراحمد و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله «تبیین نقش مدیریت محله‌ای بر پایداری اجتماعی شهر تهران از طریق سرمایه‌های اجتماعی ارتباط‌دهنده شهری» اشاره کرده‌اند که اگر حکمروایی شهری تهران بتواند با بهبود شرایط میزان اعتماد از طریق مطلوبیت عملکرد، تعهد به وظایف و درنهایت کسب پذیرش مردمی، باعث کشف

ارتباطات غیررسمی سرمایه‌های اجتماعی ارتباط‌دهنده در محلات شوند، این سرمایه کشف‌شده، به گسترش روابط عمودی بین مدیریت محله‌ای و سطوح بالاتر تبدیل‌شده و شاخص‌هایی نظیر پیوندهای درونی، حس تعلق و مشارکت میان مردم محلی را افزایش خواهد داد (Pourahmad et al, 2018: 75). احمدنیا و قالیباف (۱۳۹۶) در مقاله «مشارکت اجتماعی در پهنه مرکزی تهران: با تأکید بر نهادهای مردم مدار و شورایی‌ها» اشاره کرده‌اند که بین شورایی‌ها و بخش دولتی تعامل مثبت و سازنده‌ای ایجاد نشده است به طوری که شورایی‌ها با توجه به حضورشان در بافت درونی محله، آشنایی زیادی با مشکلات و مسائل اجتماعی محلات دارند ولیکن در روابط نهادهای شهری و دولتی، جدی گرفته نمی‌شوند. ارغان و رضایی (۱۳۹۵) در پژوهش مدیریت ساماندهی ساخت‌وساز غیررسمی (سکونتگاه غیررسمی) محله خاک سفید در تهران را مورد بررسی قرار داده و نتیجه گرفته‌اند میان برخی عوامل اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی رابطه معناداری وجود دارد. برای مثال قیمت پایین مسکن، نزدیکی به محل کار، سکونت اقوام و اعضای خانواده در محله، نبود شغل مناسب در محل سکونت قبلی، دسترسی به امکانات بهتر و ... باعث ایجاد و توسعه سکونتگاه‌های غیررسمی در محله خاک سفید گردیده است. سجاذزاده و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش راهبردهای ارتقای کیفیت محیطی سکونتگاه‌های غیررسمی، محبه حصار همدان را با رویکرد مدیریت شهری بررسی نموده و نتیجه گرفته‌اند که برای بهبود کیفیت محیطی سکونتگاه‌های غیررسمی به مواردی چون «امنیت و ایمنی»، «جلب مشارکت ساکنین»، «تصمیم‌گیری اختصاصی برای هر محله»، «استفاده از فرصت ارزش پایین زمین برای جانمایی تسهیلات و خدمات شهری» و «فرهنگ‌سازی» در کنار ساماندهی کالبدی محله‌ها توجه شود. فنی و همکاران (۱۳۹۳) در رابطه با سنجش این سه سرای محلی، در سه محور اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی، مشارکت ساکنین در اداره امور محله و توانمندسازی و استفاده از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های (جمعیتی، فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی) مورد ارزیابی واقع شده است که نتایج این تحقیق اشاره به هر سه محله اوین، تجریش و نیاوران در همه این سه محور کارکرد متفاوتی داشتند. در تحقیق مذکور چهار عنصر پیوستگی، آگاهی، اعتماد و مشارکت را مهم‌ترین عناصر در راستای رسیدن به برنامه‌ریزی محله مینا و توسعه اجتماع محلی اشاره شده است. با توجه به پیشینه پژوهش جمع‌آوری شده اهمیت توجه به مشارکت مردم محلی در ارتقاء سطح کیفی و رفاه در سکونتگاه‌های غیررسمی بیش از پیش حائز اهمیت بوده به طوری که در کشورهای گوناگون در راستای بهبود وضعیت سکونتگاه‌ها با به‌کارگیری رویکرد اجتماع‌محور، تأسیس شورایی‌ها و استفاده از توان مشارکت مردم اقدام نموده‌اند.

روش تحقیق:

روش تحقیق حاضر توصیفی-تحلیلی و روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات به صورت پیمایشی می‌باشد که به منظور بررسی و تدوین مبانی تئوریک مرتبط با موضوع تحقیق از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. برای دستیابی به اهداف این پژوهش در دو بخش مطالعات اسنادی و میدانی انجام گرفته است. مطالعه اسنادی متکی بر روش‌های فیش‌برداری از آثار علمی و مکتوب می‌باشد که در رابطه با زمینه پژوهش گردآوری شده است و روش میدانی مورد استفاده در این پژوهش مبتنی بر تحلیل محتوا می‌باشد. برای تحلیل داده‌ها از مدل SWOT و QSPM استفاده شده است که در نهایت به ارائه راهبردهایی در راستای بهبود مدیریت محله در سکونتگاه‌های غیررسمی پرداخته شده است. این مدل، به شرط بهره‌گیری کامل، مبنای متناسب برای سیاست‌گذاری خواهد بود.

یافته‌های تحقیق:

بر اساس بررسی‌های انجام‌گرفته در رابطه با دو طرح شورایی و مدیریت محله، هر دو طرح مذکور در راستای بهبود عملکرد و کیفیت محله‌های شهری تدوین شده‌اند. به طوری که شورایی در راستای انجام اقدامات شوراهای تشکیل‌شده و مدیریت محله در راستای انجام تعاملات و دستورالعمل‌های شهرداری به وجود آمده است. همچنین هدف هر دو طرح در راستای توانمندسازی محله‌ها بوده و از برنامه‌ریزی پایین به بالا تبعیت می‌کند. در جدول شماره ۲ به بررسی این دو پرداخته شده است:

جدول ۲- مقایسه دو طرح مدیریت محله و شورایی در محله‌ها

شورایی	مدیریت محله
شورایی‌ها نهادهایی برای ترمیم و اصلاح نابرابری‌های موجود در توزیع خدمات محلی؛	ارائه برنامه‌های متنوع متناسب با گروه‌های سنی و جنسی در سرای محله
کاهش تصدی‌گری و صرفه‌جویی‌های اقتصادی و انسانی با سپردن امور محلی به شورایی	بسترسازی برای مشارکت شهروندان با توجه به پتانسیل نیروی انسانی محله
خلق فرصت مناسب و بسترسازی جهت مشارکت شهروندان و تسهیل رفع مشکلات خرد	ایجاد بستر فرهنگی و فرهنگ‌سازی با انجام برنامه‌های فرهنگی

آموزش شهروندی برای ایجاد مطالبات شهروندی و تقویت جایگاه قانونی آن	عرصه طرح مسائل نو و بروز خلاقیت شهروندان در حال چالش‌ها و مسائل محلی
افزایش قدرت و واگذاری بیشتر مسئولیت‌ها و منابع محلی به شورایی‌ها و مردم.	ارتقای آگاهی، توانایی و مهارت‌های شهروندی مردم و ایجاد حس اعتماد و اطمینان از مدیریت شهری

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

تفاوت در میزان همبستگی و تعلق شهروندان به محل زندگی و همچنین تنوع بافت اجتماعی فرهنگی در جوامع سنتی و نوین را می‌بایست در برنامه‌ریزی‌های مشارکتی پیش‌ازپیش موردتوجه قرار داد. با توجه به اینکه شورایی‌ها و مدیریت محلی به‌عنوان مدل مدیریت مشارکتی شهرها، در جهت زمینه‌سازی مشارکت شهروندان در سطوح پایین به‌ویژه محله‌ها مطرح‌شده، می‌بایست در مرحله‌ای استقرار و چگونگی تعیین اعضای آن به مسائلی چون بافت اجتماعی فرهنگی و تعلق شهروندان و ساختار درونی محله‌ها هر شهر توجه داشت. در جدول شماره ۳ به بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید مدیریت محله پرداخته‌شده است:

جدول ۳- نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید مدیریت محله

تهدید	فرصت	ضعف	قوت
۱. ضعف و کاستی قانون	۱. هماهنگی میان هموندان	۱. جدی نگرفتن از طرف ادارات دولتی	۱. آگاهی از امورات محله
۲. مشارکت پایین	۲. دسترس‌پذیری سایت فیزیکی برای ارتباط مستمر با شوراییان و شهروندان محله	۲. آگاهی پایین شهروندان در زمینه شورایی‌های محله‌ای	۲. برخورداری از پایگاه داده معتبر و بروز
۳. کمبود بودجه کلی	۳. امکان استفاده بهینه از ICT	۳. اعتماد ضعیف شهروندان به مدیریت شهری	۳. اعتماد مردم محلی
۴. عدم استقبال مناسب مدیریت شهری از ایجاد واحد مدیریت محله	۴. استقبال عمومی شهروندان از ایجاد شورایی محله‌ای	۴. مهاجرت نیروی تحصیل‌کرده بومی	۴. برگزاری مراسم‌های گوناگون در محله
۵. فقدان سازوکار نظارتی	۵. تمرکززدایی در نظام بوروکراتیک مدیریت شهری	۵. تعصب‌های قومی - نژادی	۵. وجود نیروهای تحصیل‌کرده
۶. نگاه ابزاری از بالا به پایین	۶. تبدیل شدن به پاتوقی برای افراد تأثیرگذار محل	۶. کمترین ارتباط ارگانیک منسجم با اهالی محله	۶. شهروندان خلاق و مشارکت‌جو
۷. تبدیل شدن به ارگان و جریانی شخصی	۷. برقراری ارتباط و تعامل قانونمند و منطقی میان شورای شهر، شهرداری و سایر ارگان‌ها و نهادها با شهروندان	۷. عدم اطلاع‌رسانی فعالیت‌ها در ابعاد نظارتی، اجرایی و عمرانی به دلیل تفکر سنتی حاکم	۷. حلقه رابط مدیریت شهری در ابعاد محله با شهروندان
۸. فعالیت سیاسی	-	۸. مجری بودن بخش‌نامه‌های شهرداری	۸. بازوی عملکردی شورای شهر

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

بعد از یافتن نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید مدیریت محله وضع موجود، به تشکیل ماتریس ارزیابی عوامل خارجی و داخلی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید پرداخته شده است تا امتیاز وزن‌دار آن‌ها به دست آید که به ترتیب در جدول شماره ۴ و ۵ نشان داده شده است:

جدول ۴- ماتریس ارزیابی عوامل خارجی (EFE)

شرح	عوامل راهبردی خارجی	وزن	امتیاز وضع موجود	امتیاز وزن‌دار
فرصت‌ها	۱. هماهنگی میان هموندان	۰/۰۷۹	۳	۰/۲۳۷
	۲. دسترس‌پذیری سایت فیزیکی برای ارتباط مستمر با شوراییان و شهروندان محله	۰/۰۹۰	۴	۰/۳۶۰
	۳. امکان استفاده بهینه از ICT	۰/۱۰۶	۴	۰/۴۲۴
	۴. استقبال عمومی شهروندان از ایجاد شورایی محله‌ای	۰/۰۹۵	۴	۰/۳۸۰
	۵. تمرکززدایی در نظام بوروکراتیک مدیریت شهری	۰/۰۸۵	۳	۰/۲۵۵
	۶. تبدیل شدن به پاتوقی برای افراد تأثیرگذار محل	۰/۰۷۰	۳	۰/۲۱۰
	۷. برقراری ارتباط و تعامل قانونمند و منطقی میان نهادها با شهروندان	۰/۰۹۳	۳	۰/۲۷۹
تهدیدها	۱. ضعف و کاستی قانون	۰/۰۷۳	۲	۰/۱۴۶
	۲. مشارکت پایین	۰/۰۴۸	۱	۰/۰۴۸
	۳. کمبود بودجه کلی	۰/۰۳۰	۲	۰/۰۶۰

۰/۱۰۲	۲	۰/۰۵۱	۴. عدم استقبال مناسب مدیریت شهری از ایجاد واحد مدیریت محله
۰/۱۲۶	۲	۰/۰۶۳	۵. فقدان سازوکار نظارتی
۰/۱۱۰	۲	۰/۰۵۵	۶. نگاه ابزاری از بالا به پایین
۰/۰۳۴	۱	۰/۰۳۴	۷. تبدیل شدن به ارگان و جریانی شخصی
۰/۰۲۸	۱	۰/۰۲۸	۸. فعالیت سیاسی
$\sum = 2/799$	-	۱	جمع

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

جدول ۵- ماتریس ارزیابی عوامل داخلی (IFE)

شرح	عوامل راهبردی داخلی	وزن	امتیاز وضع موجود	امتیاز وزن دار
قوت‌ها	۱. آگاهی از امورات محله	۰/۰۸۸	۳	۰/۲۶۴
	۲. داشتن پایگاه داده معتبر	۰/۱۰۲	۴	۰/۴۰۸
	۳. اعتماد مردم محلی	۰/۱۰۰	۴	۰/۴۰۰
	۴. برگزاری مراسم‌های گوناگون در محله	۰/۰۷۸	۳	۰/۲۳۴
	۵. وجود نیروهای تحصیل کرده	۰/۰۹۵	۴	۰/۳۸۰
	۶. شهروندان خلاق و مشارکت‌جو	۰/۰۸۷	۳	۰/۲۶۱
	۷. حلقه رابط مدیریت شهری در ابعاد محله با شهروندان	۰/۰۷۸	۳	۰/۲۳۴
	۸. بازوی عملکردی شورای شهری	۰/۰۷۶	۳	۰/۲۲۸
ضعف‌ها	۱. جدی نگرفتن از طرف ادارات دولتی	۰/۰۴۹	۲	۰/۰۹۸
	۲. آگاهی پایین شهروندان در زمینه شورایی محله‌ای	۰/۰۴۳	۱	۰/۰۴۳
	۳. اعتماد ضعیف شهروندان به مدیریت شهری	۰/۰۲۴	۱	۰/۰۲۴
	۴. مهاجرت نیروی تحصیل کرده بومی	۰/۰۲۵	۱	۰/۰۲۵
	۵. تعصب‌های قومی - نژادی	۰/۰۲۸	۱	۰/۰۲۸
	۶. کمترین ارتباط ارگانیک منسجم با اهالی محله	۰/۰۳۲	۲	۰/۰۶۴
	۷. عدم اطلاع‌رسانی فعالیت‌ها در ابعاد نظارتی، اجرایی و عمرانی به دلیل تفکر سنتی حاکم	۰/۰۴۷	۲	۰/۰۹۴
	۸. مجری بودن بخش‌نامه‌های شهرداری	۰/۰۴۸	۲	۰/۰۹۶
جمع	۱	-	$\sum = 2/881$	

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

براساس مطالعات صورت گرفته، راهبردهای تهاجمی، تغییر جهت، تنوع و تدافعی ترکیبی تدوین شده است که در جدول شماره ۶ نشان داده شده است:

جدول ۶- راهبردهای ترکیبی تهاجمی، تغییر جهت، تنوع و تدافعی

ترکیب عوامل مورد نظر		نوع استراتژی
فرصت (O)	قوت (S)	راهبرد SO
O2	S2	۱. دسترس‌پذیری سایت فیزیکی با پایگاه داده معتبر
O6	S5	۲. کانون آموشد افراد تأثیرگذار و نیروهای تحصیل کرده در محله
O1-O4-O5-O7	S1-S3-S7-S8	۳. تعامل قانونمند و سازنده مجموعه مدیریت شهری با شهروندان و ساکنان محله
O3	S4-S6	۴. خلاقیت محوری الکترونیک در آیین‌ها
تهدید (T)	قوت (S)	راهبرد ST
T2	S3	۱. اعتماد مردم محلی برای مشارکت
T4-T8	S2	۲. وجود پایگاه معتبر داده در راستای الزام برای مدیریت محله
T5-T6	S1-S8	۳. بازوی عملکردی شورای شهر با حذف نگاه ابزاری
T1-T3-T7	S4-S5-S6-S7	۴. مدیریت بهینه شهروندمدار و با بکارگیری نیروهای بومی
فرصت (O)	ضعف (W)	راهبرد WO
O1-O3	W1-W7-W8	۱. امکان‌پذیری استفاده از ICT برای توجه ادارات دولتی
O2-O4-O6	W2-W3	۲. استقبال شهروندان از ایجاد شورایی محله‌ای و آگاه‌سازی در سطح محله

W4-W5-W6	O5-O7	۳. تمرکززدایی نظام بوروکراتیک مدیریت شهری و ایجاد ارتباط ارگانیک و منسجم با ساکنان محله
(W) ضعف	(T) تهدید	راهبرد WT
W2	T2	۱. افزایش مشارکت ساکنان محله با آگاهسازی در حوزه مدیریت و سرای محله‌ای
W6	T4	۲. استقبال مجموعه مدیریت شهری - محلی برای ایجاد ارتباط ارگانیک با ساکنان محله
W1-W8	T5	۳. سازوکار استاندارد نظارتی با اطلاع‌رسانی منظم فعالیت‌ها
W3-W4	T1-T3-T7	۴. مدیریت محلی مطلوب، قانون‌مدار و اعتمادمحور
W5-W7	T6-T8	۵. برنامه‌ریزی پایین - بالا با ترکیب آرای جمعی

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

برای تحلیل هم‌زمان عوامل درونی و بیرونی از ماتریس درونی و بیرونی استفاده شده است. در این ماتریس، نمره‌های به‌دست‌آمده در یک طیف دوبرخی قوی (۲.۵ تا ۴) و ضعیف (۱ تا ۲.۵) تعیین می‌شوند که نتایج این ارزیابی در نمودار شماره ۱ نشان داده شده است.

نمودار ۱- ماتریس درونی و بیرونی - منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

با توجه به نمودار شماره ۱، جمع امتیاز عوامل خارجی، برابر با ۲/۷۹۹ می‌باشد که نشانگر پیشرو بودن فرصت‌ها نسبت به تهدیدها است. همچنین جمع امتیاز عوامل داخلی، برابر با ۲/۸۸۱ می‌باشد که به معنای پیشروی قوت‌ها نسبت به ضعف‌ها است. بیشترین فضای به‌دست‌آمده براساس امتیازها، موقعیت تدافعی است و موقعیت‌های محافظه‌کارانه، رقابتی و تهاجمی به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند. بنابراین اولویت نخست برای تعیین استراتژی‌های متناسب، راهبردهای تدافعی (WT) خواهد بود. سپس به کمک مدل SWOT، لیست راهبردهای تدوین شده در جدول شماره ۷ نشان داده شده است:

جدول ۷- تجزیه و تحلیل SWOT معمولی

ضعف‌ها	قوت‌ها	
<p>راهبردهای تغییر جهت (WO):</p> <p>WO₁: امکان‌پذیری استفاده از ICT برای توجه ادارات دولتی</p> <p>WO₂: استقبال شهروندان از ایجاد شورایی محله‌ای و آگاهسازی در سطح محله</p> <p>WO₃: تمرکززدایی نظام بوروکراتیک مدیریت شهری و ایجاد ارتباط ارگانیک و منسجم با ساکنان محله</p>	<p>راهبردهای تهاجمی (SO):</p> <p>SO₁: دسترس‌پذیری سایت فیزیکی با پایگاه داده معتبر</p> <p>SO₂: کانون آمدوشد افراد تأثیرگذار و نیروهای تحصیل کرده در محله</p> <p>SO₃: تعامل قانونمند و سازنده مجموعه مدیریت شهری با شهروندان و ساکنان محله</p> <p>SO₄: خلاقیت محوری الکترونیک در آیین‌ها</p>	فرصت‌ها
<p>راهبردهای تدافعی (WT):</p> <p>WT₁: افزایش مشارکت ساکنان محله با آگاهسازی در حوزه مدیریت و سرای محله‌ای</p> <p>WT₂: استقبال مجموعه مدیریت شهری - محلی برای ایجاد ارتباط ارگانیک با ساکنان محله</p> <p>WT₃: سازوکار استاندارد نظارتی با اطلاع‌رسانی منظم فعالیت‌ها</p> <p>WT₄: مدیریت محلی مطلوب، قانون‌مدار و اعتمادمحور</p> <p>WT₅: برنامه‌ریزی پایین - بالا با ترکیب آرای جمعی</p>	<p>راهبردهای تنوع (ST):</p> <p>ST₁: اعتماد مردم محلی برای مشارکت</p> <p>ST₂: وجود پایگاه معتبر داده در راستای الزام برای مدیریت محله</p> <p>ST₃: بازوی عملکردی شورای شهر با حذف نگاه ابزاری</p> <p>ST₄: مدیریت بهینه شهروندمدار و با بکارگیری نیروهای بومی</p>	تهدیدها

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

با توجه به نتایج نمودار شماره ۱ و جدول شماره ۷، راهبردهای منتخب به صورت جدول شماره ۸ نشان داده شده است:

جدول ۸- فهرست راهبردهای منتخب

ردیف	نوع استراتژی
۱	SO ₃ : تعامل قانونمند و سازنده مجموعه مدیریت شهری با شهروندان و ساکنان محله
۲	ST ₂ : وجود پایگاه معتبر داده در راستای الزام برای مدیریت محله
۳	WO ₁ : امکان پذیری استفاده از ICT برای توجه ادارات دولتی
۴	WT ₁ : افزایش مشارکت ساکنان محله با آگاه سازی در حوزه مدیریت و سرای محله ای
۵	WT ₅ : برنامه ریزی پایین - بالا با ترکیب آرای جمعی

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

پس از برگزیدن راهبردهای مورد نظر بر اساس تحلیل SWOT، به منظور عینیت بخشی به راهبردهای مطلوب از ماتریس برنامه ریزی راهبردی کمی یا QSPM استفاده می شود. نتایج این ارزیابی در جدول شماره ۹ نشان داده شده است:

جدول ۹- ماتریس برنامه ریزی راهبردی کمی

راهبردها										ضریب اهمیت	عوامل داخلی و خارجی
راهبرد ۵		راهبرد ۴		راهبرد ۳		راهبرد ۲		راهبرد ۱			
جمع امتیاز جذابیت	امتیاز جذابیت	جمع امتیاز جذابیت	امتیاز جذابیت	جمع امتیاز جذابیت	امتیاز جذابیت	جمع امتیاز جذابیت	امتیاز جذابیت	جمع امتیاز جذابیت	امتیاز جذابیت		
۰.۷۹	۳	۰.۷۹	۳	۰.۶۶	۲.۵	۱.۰۶	۴	۰.۹۲	۳.۵	۰.۲۶۴	S ₁
۱.۶۳	۴	۱.۲۲	۳	۱.۶۳	۴	۱.۶۳	۴	۱.۶۳	۴	۰.۴۰۸	S ₂
۱.۶	۴	۱.۶	۴	۱.۲	۳	۱.۴	۳.۵	۱.۶	۴	۰.۴	S ₃
۰.۶۴	۲.۷۵	۰.۶۴	۲.۷۵	۰.۳۵	۱.۵	۰.۷	۳	۰.۷	۳	۰.۲۳۴	S ₄
۱.۲۴	۳.۲۵	۱.۰۵	۲.۷۵	۱.۳۳	۳.۵	۱.۱۴	۳	۱.۳۳	۳.۵	۰.۳۸	S ₅
۰.۸۵	۳.۲۵	۰.۷۸	۳	۰.۷۸	۳	۰.۷۸	۳	۰.۹۱	۳.۵	۰.۲۶۱	S ₆
۰.۹۴	۴	۰.۷۶	۳.۲۵	۰.۸۲	۳.۵	۰.۵۹	۲.۵	۰.۹۴	۴	۰.۲۳۴	S ₇
۰.۶۸	۳	۰.۷۴	۳.۲۵	۰.۵۷	۲.۵	۰.۸	۳.۵	۰.۹۱	۴	۰.۲۲۸	S ₈
۰.۳۲	۳.۲۵	۰.۲۷	۲.۷۵	۰.۳۹	۴	۰.۲	۲	۰.۲۹	۳	۰.۰۹۸	W ₁
۰.۱۵	۳.۵	۰.۱۷	۴	۰.۱۱	۲.۵	۰.۱۱	۲.۵	۰.۱۳	۳	۰.۰۴۳	W ₂
۰.۰۸	۳.۵	۰.۰۷	۳	۰.۰۷	۳	۰.۰۵	۲	۰.۰۷	۳	۰.۰۲۴	W ₃
۰.۰۸	۳	۰.۰۶	۲.۲۵	۰.۰۴	۱.۵	۰.۰۳	۱	۰.۰۵	۲	۰.۰۲۵	W ₄
۰.۱۱	۴	۰.۰۵	۱.۷۵	۰.۰۶	۲	۰.۰۶	۲	۰.۰۴	۱.۵	۰.۰۲۸	W ₅
۰.۲۶	۴	۰.۱۹	۳	۰.۱۳	۲	۰.۱۹	۳	۰.۱۹	۳	۰.۰۶۴	W ₆
۰.۳۸	۴	۰.۲۸	۳	۰.۳۸	۴	۰.۲۸	۳	۰.۲۴	۲.۵	۰.۰۹۴	W ₇
۰.۲۶	۲.۷۵	۰.۲۹	۳	۰.۳۸	۴	۰.۱۴	۱.۵	۰.۱	۱	۰.۰۹۶	W ₈
۰.۷۱	۳	۰.۷۱	۳	۰.۹۵	۴	۰.۵۹	۲.۵	۰.۷۱	۳	۰.۲۳۷	O ₁
۱.۱۷	۳.۲۵	۱.۱۷	۳.۲۵	۰.۹	۲.۵	۰.۹	۲.۵	۰.۹	۲.۵	۰.۳۶	O ₂
۱.۴۸	۳.۵	۱.۴۸	۳.۵	۱.۷	۴	۱.۷	۴	۱.۰۶	۲.۵	۰.۴۲۴	O ₃
۱.۳۳	۳.۵	۱.۱۴	۳	۰.۹۵	۲.۵	۱.۱۴	۳	۱.۳۳	۳.۵	۰.۳۸	O ₄
۱.۰۲	۴	۱.۰۲	۴	۰.۷۷	۳	۰.۸۹	۳.۵	۰.۷۷	۳	۰.۲۵۵	O ₅
۰.۶۸	۳.۲۵	۰.۶۸	۳.۲۵	۰.۵۳	۲.۵	۰.۵۳	۲.۵	۰.۶۳	۳	۰.۲۱	O ₆
۱.۱۲	۴	۱.۱۲	۴	۰.۸۴	۳	۱.۱۲	۴	۱.۱۲	۴	۰.۳۷۹	O ₇
۰.۴۴	۳	۰.۴	۲.۷۵	۰.۵۱	۳.۵	۰.۲۹	۲	۰.۲۹	۲	۰.۱۴۶	T ₁
۰.۱۷	۳.۵	۰.۱۹	۴	۰.۱۲	۲.۵	۲.۵	۲	۰.۰۷	۱.۵	۰.۰۴۸	T ₂
۰.۱۸	۳	۰.۱۵	۲.۵	۰.۱۲	۲	۰.۰۹	۱.۵	۰.۱۸	۳	۰.۰۶	T ₃
۰.۳۸	۳.۷۵	۰.۳۶	۳.۵	۰.۴۱	۴	۰.۳۱	۳	۰.۲	۲	۰.۱۰۲	T ₄
۰.۴۴	۳.۵	۰.۴۷	۳.۷۵	۰.۵	۴	۰.۳۸	۳	۰.۱۹	۱.۵	۰.۱۲۶	T ₅
۰.۴۴	۴	۰.۳۹	۳.۵	۰.۳۳	۳	۰.۲۸	۲.۵	۰.۲۸	۲.۵	۰.۱۱	T ₆
۰.۱	۳	۰.۰۹	۲.۵	۰.۰۹	۲.۵	۰.۰۵	۱.۵	۰.۰۹	۲.۵	۰.۰۳۴	T ₇
۰.۱۱	۴	۰.۰۸	۳	۰.۰۷	۲.۵	۰.۰۴	۱.۵	۰.۱۱	۴	۰.۰۲۸	T ₈

در مرحله پایانی به موجب جدول ۱۰، راهبردهای منتخب براساس ماتریس SWOT و نتایج ماتریس QSPM برحسب جمع امتیاز جذابیت و اولویت‌های تعیین شده، رتبه‌بندی می‌شوند. نتایج این ارزیابی در جدول شماره ۱۰ نشان داده شده است:

جدول ۱۰- رتبه‌بندی راهبردهای منتخب براساس اولویت‌ها

اولویت	نمره جذابیت	راهبردهای منتخب	ردیف
چهارم	۱۷.۹۸	SO ₃ : راهبرد ۱	۱
دوم	۱۹.۹۷	ST ₂ : راهبرد ۲	۲
پنجم	۱۷.۶۹	WO ₁ : راهبرد ۳	۳
سوم	۱۸.۴۱	WT ₁ : راهبرد ۴	۴
اول	۱۹.۷۸	WT ₅ : راهبرد ۵	۵

منبع: مطالعات میدانی نویسندگان، ۱۴۰۰.

نتیجه‌گیری:

فرایند محله‌محوری و برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی از سوی نهادهای محله‌ای منتخب از یک سو مسؤولیت پذیری محله‌ای را افزایش می‌دهد و از سوی دیگر ساکنین محله را نسبت به مسائل محله‌ای به‌خصوص مسائل اجتماعی و فرهنگی حساس‌تر از گذشته می‌کند، چرا که نقش آن‌ها در شناسایی و رفع این مسائل بیشتر و مؤثر شده است. برنامه‌ریزی در کشورهای درحال توسعه از جمله ایران به پویایی زیادی نیاز دارد و باید به سرعت مسائل را دسته‌بندی و راه‌حل‌های متناسب ارائه داد. در برنامه‌ریزی محله‌محور، بر موضوع‌هایی که امکان مداخله مدیریت محله‌ها وجود دارد، تأکید می‌شود. محله‌محوری و مدیریت شهری و محلی، یکی از موضوع‌هایی است که به‌تناوب مورد تأکید قرار گرفته است. این موضوع از ویژگی‌های معین خود برخوردار است که حداقل تقویت برخی از آن‌ها می‌تواند گرایش شهروندان را برای مشارکت در فرایند توسعه محلی افزایش دهد. لزوم مشارکت شهروندان برای بهبود وضعیت کالبدی، و اجتماعی- اقتصادی محله‌های شهری، امری ملموس و محسوس است. از نقاط قوت سکونتگاه‌ها وجود سرمایه‌های اجتماعی- صرف نظر از درجه آن- می‌باشد، به طوری که با بها دادن به سرمایه‌های اجتماعی ارتباط‌دهنده و مشارکت‌جویی، می‌توان مدیریت محلی پایدار را تشکیل داد. از منظر دیگر، تولید در یک شهر به منابع، علاقه و بازیگران نیاز دارد. در یک وضعیت کمبود اقتصادی- مالی، حتی درآمدهای دارای مقاصد مشخص (وجه محدود) و همچنین درآمدهای دیگر، اهمیت فزاینده‌ای در بودجه‌های مربوط برای کارایی و اثربخشی در مدیریت سکونتگاه‌های غیررسمی دارند. نرخ بالای مهاجرت، معیارهای نامناسب در خدمات اولیه شهری، بعد بالای خانوار، پایین بودن سطح سواد، ناپایداری آموزشی و تحصیلی و سطح پایین خدمات بهداشتی- درمانی، محیط‌زیست آلوده، کیفیت پایین محیطی، گسترش آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی، احساس عدم تعلق، زیرساخت‌های فاقد امکانات لازم، سطح پایین مشارکت ساکنان، از جمله مسائل و چالش‌های محسوس در سکونتگاه‌های غیررسمی است. باید توجه نمود که ساختار فیزیکی در محله، توان‌ها و ضعف‌ها و مسائل آن را بازتاب می‌دهد. براساس پژوهش‌های این اثر، سکونتگاه‌های غیررسمی به‌طور کلی دارای ناهمگونی و تضاد در بافت‌های اجتماعی- فرهنگی و کالبدی خود هستند و از این رو، موضوع اجتماع‌ناپذیری و فقدان تعامل در میان ساکنان موج می‌زند و این امر، مدیریت این گونه پهنه‌های سکونتی را دوچندان دشوار می‌سازد، به عبارت دیگر برای حضور پویای ساکنان در اجتماع محلی و برقراری تعامل سازنده، بستر و ابزارهای ویژه لازم است. نتایج پژوهش حاکی از این است که در راستای بهبود وضعیت فعلی مدیریت محلی باید راهبردهای ۵ گانه حاصل از تحلیل ماتریسی و رتبه‌بندی به‌دست آمده، به شرح زیر اعمال گردد:

- ۱) برنامه‌ریزی پایین- بالا با ترکیب آرای جمعی
- ۲) وجود پایگاه معتبر داده در راستای الزام برای مدیریت محله
- ۳) افزایش مشارکت ساکنان محله با آگاه‌سازی در حوزه مدیریت و سرای محله‌ای
- ۴) تعامل قانونمند و سازنده مجموعه مدیریت شهری با شهروندان و ساکنان محله
- ۵) امکان‌پذیری استفاده از ICT برای توجه ادارات دولتی

از آنجا که سازوکار مناسبات درونی در مدیریت محلی و سراهای محله، باید از «دبیرمحوری» به سمت «محله محوری» حرکت کند؛ و شورا و شهرداری باید به یک مدل کارآمد، شفاف، پاک و با حفظ استقلال نهاد نظارتی (شورا و شورایی) از نهاد اجرایی (شهرداری) در نوع اداره محله، با توجه به وجود قاعده "شهرداری منطقه، شورایی و سرای محلی" در هر محله برسند، از این رو، به نظر می‌رسد طرح راهبردی تحقیق، به دلیل داشتن هدف توانمندسازی محله‌ها، بتوانند در راستای توانمندسازی و ایجاد کانال ارتباطی میان ارگان‌های دولتی و محله‌ها مؤثر واقع شود.

راهبردهای پیشنهادی پژوهش، در به کارگیری برنامه ریزی محلی نیز مؤثر می باشند، چرا که انسجام، یکپارچگی ساکنین در یک اجتماع محله ای و تقویت بسترها و زمینه های هویت ساز محله ای را که از ارکان و بایستگی های برنامه ریزی محلی است، مورد توجه قرار داده اند. همچنین، سرمایه های اجتماعی و انسانی، مدنظر قرار گرفته اند، زیرا ساختار محله گرا در مدیریت و برنامه ریزی شهری که بر تمرکز دایی و واگذاری امور به سطوح محلی و خرد، و حرکت به سوی سیستم خودگردان محله محور تأکید دارد، جزئی از بنیان های این پژوهش است که برای شکل گیری و انباشت سرمایه های مذکور، ضرورت دارند. در راهبردهای پیشنهادی تحقیق، نگرش برنامه ریزی از پایین به بالا مورد نظر است و مبتنی بر شفافیت، پاسخگویی و دخالت مردم در تصمیم گیری هاست.

باید توجه داشت راهبردهای پیشنهادی که معطوف به برنامه اقدام در محله های شهری کم برخوردار و کانون های حاشیه نشین و اسکان غیررسمی است، بر محله محوری تأکیدی ژرف دارد و در این راستا، با تقویت تشکلهای محله ای، در پی احیای نگاه سنتی به محله ها در کنار پذیرش تحول های مدرن توسعه شهری است، چراکه تشکلهای محله با تکیه بر خرده فرهنگ ها و سنت های رایج در هر محله میان شهروندان، به تقویت هویت محله ای، یاری خواهند رساند. بنابراین دورنمای طرح محله محور در سکونتگاه های غیررسمی براساس راهبردهای ترکیبی استخراج شده و براساس برنامه ریزی جامع و پشتیبانی حکومت شهری، بر اهداف کلیدی زیر، دست خواهد یافت:

- اداره واحدهای مربوط به بهداشت، ورزش، آموزش، فرهنگ در مقیاس محله و همچنین مشارکت سازنده در ایجاد آن ها در درون محله ها،
 - مشارکت در کنترل و کاهش آسیب های اجتماعی محله های با اسکان غیررسمی،
 - شناسایی و کمک به گروه های آسیب پذیر در سکونتگاه های مذکور،
 - مشارکت در حفظ و ارتقای زیباسازی،
 - مدیریت و ساماندهی امور مربوط به مدیریت بحران در مقیاس محله،
 - مشارکت در حفظ و بهره برداری از میراث فرهنگی و بافت قدیم محله های هدف،
 - نظارت بر اجرای سند توسعه ای محله ای.
 - نیازسنجی و امکان سنجی فعالیت های شهرداری.
 - مشارکت و همکاری در آموزش و افزایش سطح آگاهی شهروندان.
- عطف به اهداف کلیدی مذکور، در خاتمه بحث، چند راهکار پیشنهادی در راستای اجرای راهبردهای مدیریت محور و توسعه محله های حاشیه نشین و سکونتگاه های غیررسمی، ارائه می شود:
- توسعه سازمان های مردم نهاد در مقیاس محلی، برای برقراری و یا تقویت همبستگی و تعامل میان ساکنان،
 - فراهم نمودن بسترهای لازم برای مشارکت بهینه و مؤثر ساکنان در فرایند شناخت فرصت ها و تهدیدها،
 - نظرخواهی از چهره اثرگذار و تحصیل کرده در محله های هدف برای تدوین برنامه ریزی و سیاست گذاری مناسب،
 - مشارکت ساکنان در اجرای طرح های توسعه محلی معطوف به توانمندسازی آن ها در محله های هدف،
 - پیاده سازی برنامه های آموزشی در زمینه های اجتماعی و فرهنگی برای فرهنگ سازی و تقویت فرهنگ عمومی و ملاحظه زمینه سازی ها برای ایجاد حس تعلق ساکنان،
 - اتخاذ تدابیر لازم برای گسترش حمل و نقل عمومی،
 - ساماندهی شبکه معابر درون محله ها،
 - بازآفرینی، بهسازی و نوسازی بافت های فرسوده درون محله های مذکور براساس رویکرد عدالت اجتماعی و بهینه سازی کالبدی،
 - گسترش کارگاه ها و بنگاه های کسب و کار در سطح خرد و مقیاس محلی.

References:

1. Abu Samah, A., and Aref, F., 2019, Community Development Programmes in Malaysia, Nature and Science, Vol. 7, No. 12, PP. 86-89.
2. Ahmadniya, S., Kamel Ghalibaf, A. (2017). Social participation in the central region of Tehran: A study on NGOs and city councils. Quarterly of Social Studies and Research in Iran, 6(1), 145-168.
3. Aiello, A., Ardone, Rita Grazia, Scopelliti Massimiliano. (2010). Neighbourhood planning improvement: physical attributes, cognitive and affective evaluation and activities in two neighbourhoods in Rome, evaluation and program planning, vol. 33, 264-275.

4. Alaeddini, P., Pourmirghaffari, M. (2018). Tehran's Neighborhood Management and Sub-Councils: Assessing Urban Governance in Hassan-Abad-e Zargandeh. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 7(1), 25-52.
5. Arabani Dana, Ali, (2006), Seattle's municipal budget is determined by the people. *Monthly Councils* (3)
6. Arghan, Abbas, Rezaei, Behnaz (2016), Management of Informal Construction (Informal Settlements) in Tehran, Case Study (Khak-e-Sefid Neighborhood), National Conference on Urban Architecture and Sustainable Land, Mashhad, Khavaran Higher Education Institute.
7. Bailey, N., Pill, M (2010), Neighbourhood Management in Westminster, Westminster: Research report, University of Westminster, 1-58
8. Barzegar, S., heydari, T., anbarloo, A. (2019). Analysis of Informal Settlements with the approach of livability Case study: Informal neighborhoods of zanzan city. *Regional Planning*, 9(33), 137-152.
9. Chakrabortya, Arnab, Wilson, Bev, Sarraf Saket, Jana Arnab, 2015, Open data for informal settlements: Toward a user's guide for urban managers and planners, *Journal of Urban Management*, 4 (2015), 74-91.
10. ChapMan, David, (2015), The Creation of Neighborhoods and Places in a Man-Made Environment, Translated by Shahrzad Faryadi and Manouchehr Tabibian, Tehran, University of Tehran Press, Third Edition
11. Dashtaki, N., Majedi, H. (2018). Assessment Effects of Neighborhood Management-based on the Trust of Citizens in Urban Management (A Comparative Study of Two Tehran Neighborhoods: Tajrish and Shahadat). *Hoviatshahr*, 11(4), 93-102.
12. Eftekhari, Abdolreza, Mahdavi, Davood (2006), Rural Tourism Development Strategies Using the SWOT Model, *Modares*, 10 (2), 1-30.
13. Fanei, Z., Saremei, F. (2014). Neighborhood Sustainable Development Approach in Tehran Metropolitan Case study: Bahar Neighborhood, Region 7. *Geography and Development Iranian Journal*, 11(30), 35-56.
14. Fani, Zohre. Tavakoli Nia, Jamileh; Ghorbani, Hamid; Sultanzadeh, Akbar; (2013), evaluation of neighborhood performance in order to develop local management; Case study: Evin, Tajrish and Niavaran neighborhoods, *Journal of Urban Management*, 13 (36), 35-46.
15. Forte, F, (2015), The management of informal settlements for urban sustainability: experiences from the Campania Region (Italy), Department of Architecture and Industrial Design "Luigi Vanvitelli", Second University of Naples, Italy, *WIT Transactions on Ecology and The Environment*, Vol 194, 153-164.
16. Ghannad, F., Sarrafi, M. (2019). The Strategic Planning of Akhund Neighborhood in Qazvin City with Community-led Urban Regeneration Approach. *Geographical Urban Planning Research (GUPR)*, 7(2), 211-238.
17. Hadipour, Halimeh Khatoon, (2010), Empowerment of Management System with Emphasis on Central Axis and Public Participation Case Study: Sangalaj Neighborhood and West Tehran Town, PhD Thesis, University of Tehran, Tehran.
18. Hajipour, Khalil, (2006), Neighborhood Planning an Effective Approach in Creating Sustainable Urban Management, *Journal of Fine Arts*, 1 (26), 37-46.
19. Hutchings, J. (2015). Neighbourhood Management. Research Report. Birmingham: Birmingham City Council report, 1-53.
20. Irandoost, Kiomars. (2010). A review of the short experience of empowering informal settlements in Kermanshah. *Geography and Development Iranian Journal*, 8 (20), 59-78.
21. Kazemian, Gholamreza; Haghshenas Kashani, Farideh; Shadmanafar, Reza; (2010), The effect of neighborhood council model on citizens' participation in urban management, *Quarterly Journal of Urban Management Studies*, 2 (3), 23-37
22. Khazaei, Mostafa, Razavian, Mohammad Taghi, (2016), Neighborhood: A New Approach in Creating Sustainable Urban Management (Case Study: Qeytariyeh Neighborhood, Tehran), *Zagros Vision Geography and Urban Planning Quarterly*, 8 (30), 1-19.

23. Mahony, O Siobhan, (2017), The Governance of Open Source Initiatives: What Does it Mean to be Community Managed, *Journal of Management and Governance*, 11: 139-150
24. Meshkini, Abolfazl, Sajjadi, Jila, Din Doost, Javad, Tafkari, Akram (2011), Organizing Informal Settlements by Empowerment Method (Case Study of Baqershahr - Babajafari Neighborhood), *Journal of Geographical Research*, 26 (3), 123-148.
25. Mohamadi Dost, S., Moradi Rizi, M., Khani Zadeh, M. (2018). Urban management in urban poor settlements assess the role of empowerment with emphasis on the wishes of the residents (Case Study: Isfahan Zainabiyya neighborhood). *Geographical Planning of Space*, 8(29), 147-166.
26. Naqdi, Assadollah, (2007), *Marginalization and Informal Settlement*, Hamedan, Fanavaran Publications, Fourth Edition.
27. Nourian, F., Mozaffaree Pour, N. (2013). Function Evaluation of Community Management by Focus in Indicators of Social Capital Case Study: 7 Community of District 1, Region 21 Tehran. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memary Va Shahrsazi*, 18(19), 47-56.
28. P. Shah Hosseini, (2006). Untaught Settlement and Social Security, *Geography and Development Iranian Journal*, 3(6), 157-172.
29. Pinnegar, S. (2012), *Neighbourhood Planning*, International Encyclopedia of Housing and Home, University of New South Wales, Sydney, NSW, Australia, 78-84.
30. Poorahmad, Ahmad; Babaei, Hamidreza; Rafi, Abu al-Fadl; (2019), Explaining the Role of Neighborhood Management on Social Sustainability in Tehran through Urban Connecting Social Capitals, *Iranian Islamic City Studies Quarterly*, 8 (31), 75-82
31. Rezaei, Mohammad Reza, Negin Najji, Soodeh. (2015). Investigating Effective Strategies in Creating a Sustainable Neighborhood with a Participatory Approach (Case Study: Yasuj Middle Neighborhood). *Journal of Urban Research and Planning*, 6 (20), 69-82.
32. Sajjadzadeh, H., izadi, M., haggi, M. (2016). Strategies to Promote the Environmental Quality of Informal Settlements Based on Participatory Approach, Case Study: Hesar in Hamedan. *Journal of Environmental Studies*, 42(1), 81-96.
33. Seyed Mehdi Mosavi Kazemi, Robabeh Almasi, (2019). The role of neighborhood houses in realization of urban management purposes; Case Study, Region seven of metropolitan Tehran, *Urban Management*, 18(54), 183-196.
34. Tavakolinia, J., Ostadi Sisi, M. (2010). An Analysis of Sustainability in Neighborhoods of Tehran Metropolis with Emphasis on the Assistant Council's Function Case Studies: Evin, Darakeh, Velenjak. *Human Geography Research*, 42(70), 29-43.
35. Tehran District 7 Municipality, (2012), *Neighborhood Management Strategies*, Stayesh Haghghat Publications, First Edition
36. Van Bibber., M (2017). *It Takes A Community. A Resource Manual for Community-based Prevention of Fetal Alcohol Syndrome and Fetal Alcohol Effects*. Aboriginal Nurses Association of Canada. 3th Version.
37. Veisi, F. (2017). Comparative Analysis of the Patterns of Informal Settlements Case study: Marivan city. *Geography and Development Iranian Journal*, 15(46), 207-224.
38. Wade, Robert. (2018). "The management of common property resources: finding a cooperative solution (English)". *The World Bank research observer*. -- Vol. 2, no. 2 (July 1987), pp. 219-234.
39. Wates, N., (2018), *The Community Planning Event Manual; How to Use Collaborative Planning and Urban Design Events to Improve Your Environment*, Publish, Earth Scan, London.
40. Zakeri, Hadi, (2012), *Collection of By-Laws and Instructions for Organizing Social Participation in Tehran Neighborhoods*, Third Edition, Tehran, Farhang va Tamadon Publications.